

Andreja Inkret

NON NOVA, SED NOVE

Mislím, da sem se tega, kako zelo posebna je bila Katja Pavlič Škerjanc kot profesorica latinščine, prvič zavedela skozi oči svoje mame. Prišla je s prvega jesenskega roditeljskega sestanka in začela evforično razlagati, kako neverjetno moderno učiteljico latinščine imamo. Za mojo mamo je bila latinščina simbol dobre gimnazije in čeprav se je veselila z mano, da sem bila po srečnem naključju rojena v generacijo, ki se je spet lahko vpisala na klasični oddelek današnje Gimnazije Poljane, je bila očitno ob tem tudi malce zaskrbljena. Najverjetneje je imela v mislih stereotipno sliko strogega učitelja latinščine stare šole in ji je odleglo, da me bo »kraljice med jeziki« poučevala sproščena, duhovita in na moč energična profesorica.

In res, naše ure latinščine so bile vse prej kot stereotipne. Bile so dinamične, dotikale so se najrazličnejših tem. Latinščina ni bila le jezik davno minulih obdobij, pač pa živa tvorba, ki je zaznamovala slovenščino, angleščino, seveda romanske jezike. (Kako raznovrstni pojmi in besedne zveze, na hitrico zapisane med razlago, včasih skupaj z lapidarnimi definicijami, delajo družbo besedam v mojem prvem latinsko-slovenskem slovarčku gimnazijske vadnice!) Latinski izrazi, izreki, knjižna besedila so bili vselej mnogo več kot jezikovni primerki, prav tako je antična kultura (mitologija, književnost, zgodovina, rimsko vsakdanje življenje) služila za nenehne ekskurze v psihologijo, sociologijo, filozofijo. Pa ne le to, z latinščino in antično kulturo so bile obarvane naše ekskurzije, celo obiski kina (naš ogleđ *Društva mrtvih pesnikov* je postal naravnost legendaren). Mnoge izmed nas je takšna latinščina povsem očarala, ne tako redkim je zaznamovala poklicno pot. Med slednjimi sem tudi sama; še vedno se mi zdi fascinantno, da se mi je zdel študij klasične filologije popolnoma logična izbira glede na tisto, kar me je v gimnazijskih letih najbolj zanimalo: gledališče in književnost.

Ker se raziskovalno ukvarjam tudi z didaktiko klasičnih jezikov, danes vem, da se metodi, kot smo jo doživeli pri naših urah latinščine, učeno reče *kontekstualna metoda*. Slednjo v naši stanovski reviji *Keria* v članku »Klasično izobraževanje v Sloveniji« omenja prav naša profesorica, poudarjajoč, da ponovna uvedba klasičnih jezikov v sodobno šolo, ki se je začela konec devetdesetih let prejšnjega stoletja in pri kateri je aktivno sodelovala tudi

sama, »ne pomeni nostalgичnega obnavljanja neuporabnih vzorcev preteklosti,« pač pa miselnost in delovanje v skladu z latinskim *non nova, sed nove* (»ne nekaj novega, ampak narejeno na nov način«). A ob tem gre poudariti, da med gradivom, ki ga hranim iz svojih gimnazijskih dni, prevladujejo prevodi in slovnični testi. Ti nazorno pričajo, v kakšne podrobnosti smo se spuščali, kako smo secirali jezikovno sestavo latinskih besedil. To ni bila metoda jezikovnih bližnjic, ki bi slovnične finese žrtvovala za atraktivnejše kulturno-civilizacijske teme. Naš osnovni cilj je bil vselej detajlno poznavanje in znanje tega specifičnega tujega jezika; o tem ni bilo nikoli nikakršnega dvoma. Tisti *nove* torej ni pomenil skoka v različice latinščini prilagojenih modernejših metod poučevanja tujih jezikov, ki jih je profesorica zagotovo poznala, saj hrani bogato zbirko učbenikov za latinščino. Imeli smo pouk, še vedno trdno zasidran v gramatični tradiciji poučevanja klasičnih jezikov, a vendarle obenem tako zelo široko zastavljen, sodoben in živ, da se je antika in z njo latinščina zdela relevantna za vse in s tem tudi za vsakogar izmed nas, naj nam je slovnica »ležala« ali ne. Sama za prelomni trenutek v svojem šolanju štejem čas, ko je postalo samoumevno, da imamo pri prevajanju latinskih besedil lahko na doseg roke vse – slovnico, slovar, zapiske; takrat sem se zavedela, da je pravo znanje nekaj povsem drugega kot to, kar vsebujejo priročniki. Predvsem zato sem prepričana, da smo bili deležni ene izmed najboljših metod poučevanja latinščine (takšne, ki jo teorija s težnjo posploševanja ne zmore zares zaobjeti).

Škerjančka je bila štiri leta tudi naša razredničarka. Tudi v tem pogledu jo imam v lepem spominu; širina, razumevanje in zdrava pamet so imeli prednost pred togimi pravili, topel osebni odnos pred tistim z distanco pedagoške avtoritete (če se ji je zdelo na mestu, ji ni bilo pod častjo postreči s kakšno lastno izkušnjo, ki bi jo kdo drug morda raje zamolčal). Po trideseti obletnici mature, ki je prinesla čustveno srečanje po dolgem času, nam je, svojemu razredu L, napisala srčno pismo. V njem je poudarila – upam, da mi navedka ne bo zamerila, – da se je v našem poljanskem obdobju, ki je bilo turbulentno v več pogledih (tako širše družbeno in v smislu šolske politike kot tudi zasebno), od nas nenehno učila ter da tudi zaradi tega leta, ki jih je preživela na poljanski gimnaziji, šteje za svoja v duhovnem smislu najbogatejša. Ob njenih besedah se nisem zavedela le tega, kako polna izkušnja je bilo naše poljansko obdobje. V prvi vrsti mi je postalo jasno, zakaj bom profesorico Katjo vselej imela za eno najboljših in najbolj karizmatičnih učiteljev, kar sem jih v življenju srečala. Naša nekdanja

razredničarka je v pismu zapisala, da se je sposobnosti »čudenja in občudovanja,« ki človeka »ohranja skromnega, prizemljenega, dobrodušnega in dobrotljivega,« učila od nas, a v resnici smo se tega vsak dan učili mi od nje. Hvala vam v prvi vrsti za to, draga profesorica, in – *ad multos annos!*

*Andreja Inkret je prevajalka in docentka
na Oddelku za klasično filologijo Univerze v Ljubljani.*